A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (tizedik tanács)

2013. november 14.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség — Brüsszeli Egyezmény — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — 5. cikk, 1. pont, b) alpont — Joghatóság — Különös joghatóság — Szerződéses igény — A »szolgáltatásnyújtás« fogalma — Raktározási szerződés”

A C-469/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Handelsgericht Wien (Ausztria) a Bírósághoz 2012. október 22-én érkezett, 2012. szeptember 17-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH**

és

az **Olbrich Transport und Logistik GmbH**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: Juhász E. tanácselnök, A. Rosas (előadó) és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Krejci Lager & Umschlagsbetriebs GmbH képviseletében M. Stögerer Rechtsanwalt,

– az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében S. Chala és L. Kotroni, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és W. Bogensberger, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint a Bíróság az eljárási szabályzatának 99. cikke alapján, indokolt végzéssel határoz,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 5. cikke 1. pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelem előterjesztésére a Krejci Lager & Umschlagsbetriebs GmbH (a továbbiakban: Krejci Lager), az osztrák jog hatálya alá tartozó társaság és az Olbrich Transport und Logistik GmbH (a továbbiakban: Olbrich Transport), a német jog hatálya alá tartozó társaság közötti, áruk Bécsben (Ausztria) történő raktározásáért kért díj megfizetésére vonatkozó jogvitában került sor.

Jogi háttér

A Brüsszeli Egyezmény

3 Az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásáról szóló, 1996. november 29-i egyezménnyel (HL 1997. C 15, 1. o.) módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezmény (HL L 299., 1972.12.31., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) 5. cikkének 1. pontja értelmében:

„A valamely szerződő államban lakóhellyel rendelkező személy más szerződő államban is perelhető:

ha az eljárás tárgya szerződés vagy szerződéses igény, akkor a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt […].”

A 44/2001 rendelet

4 A 44/2001 rendelet (11) preambulumbekezdése szerint:

„A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. […].”

5 A 44/2001 rendelet (12) preambulumbekezdése kimondja:

„Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.”

6 A 44/2001 rendelet (19) preambulumbekezdése szerint:

„Biztosítani kell a Brüsszeli Egyezmény és a […] rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti rendelkezéseket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik a Brüsszeli Egyezménynek [a] […] Bíróság[…] általi értelmezésére is […].”

7 A joghatósági szabályokat a 44/2001 rendelet II. fejezete tartalmazza, amely a 2–31. cikkből áll.

8 A 44/2001 rendelet II. fejezete „Általános rendelkezések” címet viselő 1. szakasza 2. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

9 Az 44/2001 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

10 A 44/2001 rendelet II. fejezete „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakaszának 5. cikke kimondja:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

1. a) ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

   b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a kötelezettség teljesítésének helye:

   – ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,

   – szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

   c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni […].”

11 A 44/2001 rendelet II. fejezete „Kizárólagos joghatóság” címet viselő 6. szakaszának 22. cikke értelmében:

„A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

olyan eljárásokra, amelynek tárgya ingatlanon fennálló dologi jog vagy ingatlan bérlete, illetve haszonbérlete, annak a tagállamnak a bíróságai, ahol az ingatlan található.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

12 A bécsi székhelyű Krejci Lager keresetet indított a Bezirksgericht für Handelssachen Wien (kereskedelmi ügyekben eljáró bécsi kerületi bíróság) előtt annak érdekében, hogy a gornaui (Németország) székhelyű Olbrich Transport fizesse meg neki a raktározási díjnak megfelelő összeget a Bécsben található, az ő tulajdonában álló telephelyen raktározott áruk után. Ezen összeg a 2008. év negyvenedik és ötvenkettedik naptári hete közötti időszakra vonatkozott. A raktározási díjat a felperes 325 euróban állapította meg.

13 A Bezirksgericht für Handelssachen Wien megállapította joghatóságának hiányát és elutasította a keresetet. E bíróság szerint a keresetet a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának megfelelően a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt kell megindítani. A kötelezettség tartalma azon raktározási díj megfizetése, amely a kereset alapjául szolgáló jogosultságnak megfelelő pénztartozást képezi.

14 Ugyanezen elsőfokú bíróság szerint az alapügyben szereplőhöz hasonló pénztartozásokat az osztrák jog szerint „küldendő tartozásnak" (Schickschulden) kell minősíteni, amelyeket a kötelezett lakóhelyén kell teljesíteni. Így a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti, „[az eljárás tárgyát képező] kötelezettség teljesítésének helye" Németországban található, következésképpen az osztrák bíróságoknak nincs hatásköre az alapügyben szereplő jogvita elbírálására.

15 Az alapeljárás felperese fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) előtt, azt állítva, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja nem alkalmazandó az alapügyben szereplő tényállásra. Az alapeljárás felperese szerint a raktározási szerződés szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésnek minősül. Ebből következően az ilyen szerződés végrehajtásának helye e rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának megfelelően a szolgáltatás nyújtásának helye. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás alperese ezzel szemben azt állítja, hogy a raktározási szerződés nem szolgáltatásnyújtásra, hanem helyiség rendelkezésre bocsátására irányul.

16 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az olyan eljárásokban, melyekben a per tárgya nem éri el az 5000 eurót, e bíróság jár el végső fokon. Mindazonáltal e bíróság úgy véli, hogy az uniós jog értelmezése kérdésében adandó válasz nem olyan egyértelmű, hogy nem enged teret semmilyen ésszerű kétségnek.

17 E körülmények között határozott úgy a Handelsgericht Wien, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Valamely áruraktározási szerződés a […] 44/2001 […] rendelet 5. cikke 1. [pontjának] b) alpontja szerinti »szolgáltatás nyújtására« irányuló szerződésnek minősül-e?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

18 A Bíróság eljárási szabályzata 99. cikkének megfelelően amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a válasz egyértelműen levezethető az ítélkezési gyakorlatból, vagy ha az előzetes döntéshozatalra elé terjesztett kérdésre adandó válasz nem enged teret semmilyen ésszerű kétségnek, a Bíróság az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat. A Bíróság szerint a jelen ügyben e rendelkezést kell alkalmazni.

19 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az áruk raktározására vonatkozó szerződés az e rendelkezés értelmében vett szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésnek minősül.

20 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. pontja a szerződéses igényekkel kapcsolatban különös joghatósági szabályt ír elő. E különös joghatóság alkalmazását – amely a felperes választásától függ, és amely kiegészíti az alperes lakóhelyén alapuló általános joghatósági szabályt – az indokolja, hogy bizonyos jól körülhatárolható esetekben szoros kapcsolat áll fenn valamely jogvita és az arról határozó bíróság között (lásd ebben az értelemben a C-204/08. sz. Rehder-ügyben 2009. július 9-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-6073. o.] 32. pontját).

21 Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a felperest akkor is megilleti a szerződés végrehajtásának helye szerinti bíróság választásának lehetősége, ha a keresettel érintett szerződés létrejötte képezi a felek közötti jogvita tárgyát (a Brüsszeli Egyezményt illetően lásd a 38/81. sz. Effer-ügyben 1982. március 4-én hozott ítélet [EBHT 1982., 825. o.], 8. pontját).

22 Amikor a vitatott szerződésre jellemző kötelezettség áru adásvétele vagy szolgáltatás nyújtása, a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának b) alpontja előírja, hogy a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy az ilyen szerződés alapján perelhető valamely más tagállamban, ahol a szerződésre jellemző kötelezettséget teljesítették vagy teljesíteni kellett volna. Így a szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésből eredő kötelezettség teljesítési helyét illetően az említett rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdése a joghatósági szabályok egységesítése és kiszámíthatósága céljának megerősítése érdekében önállóan határozza meg e kapcsolóelvet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Rehder-ügyben hozott ítélet 33. és 36. pontját, valamint a C-19/09. sz. Wood Floor Solutions Andreas Domberger ügyben 2010. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-2121. o.] 23. és 26. pontját).

23 A kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróság elé tárt adatokból kitűnik, hogy az alapügyben szereplő szerződés áruk raktározására vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság többek között kifejtette, hogy a joghatósága kérdését neki kell megoldania olyan helyzetben, melyben az alapeljárás alperesének, a német jog hatálya alá tartozó társaságnak az áruját valamely Ausztriában található telephelyen raktározzák.

24 Annak eldöntése érdekében, hogy az ilyen helyzet a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja második francia bekezdésének hatálya alá tartozik-e, meg kell vizsgálni, hogy az áruk raktározása az e rendelkezés értelmében vett „szolgáltatásnyújtásnak” minősül-e.

25 Meg kell állapítani, hogy ez az eset áll fenn.

26 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdésében szereplő szolgáltatások fogalma magában foglalja legalábbis azt, hogy a szolgáltatásnyújtó fél meghatározott tevékenységet végez díjazás ellenében (a C-533/07. sz., Falco Privatstiftung és Rabitsch ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-3327. o.] 29. pontja).

27 E tekintetben, ahogyan arra az osztrák kormány és a görög kormány, valamint a Bizottság írásbeli észrevételeiben hivatkozik, meg kell állapítani, hogy a raktározási szerződés lényegi eleme az a tény, hogy a raktározó fél vállalja a szóban forgó áruknak a másik fél javára történő raktározását. E kötelezettség tehát olyan meghatározott tevékenységet foglal magában, amely legalábbis az áru átvételére, annak meghatározott helyen történő tárolására és a másik félnek történő átadására terjed ki.

28 Azon érvet illetően, amely szerint a szóban forgó szerződés tárgya csupán valamely helyiség bérbeadása, meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az ügy konkrét tényállásának megítélése a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. A Bíróság kizárólag a közösségi jogszabályok értelmezéséről és érvényességéről határozhat a nemzeti bíróságok által elé terjesztett tények alapján (a C-491/06. sz. Danske Svineproducenter ügyben 2008. május 8-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-3339. o.] 23. pontja, valamint a C-319/10. és C-320/10. sz. X és X BV ügyben 2011. november 10-én hozott ítélet 29. pontja).

29 Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő adatok szerint az alapügy nem valamely helyiség bérbeadására vonatkozik, hanem áruk raktározására. Másfelől amellett, hogy a Bíróságnak nem feladata megkérdőjelezni e tények értékelését, meg kell állapítani, hogy ezen első szerződéstípust mindenképpen a 44/2001 rendelet 22. cikkének az ingatlanok bérlete tárgyában a kizárólagos joghatóságra vonatkozó 1. pontja szabályozza (a Brüsszeli Egyezményt illetően lásd a

241/83. sz. Rösler-ügyben 1985. január 15-én hozott ítélet [EBHT 1985., 99. o.] 24. pontját, valamint a C-280/90. sz. Hacker-ügyben 1992. február 26-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-1111. o.] 10. pontját), amelynek értelmében annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek kizárólagos joghatósággal, ahol az ingatlan található.

30 A fenti megfontolások alapján a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló áruraktározási szerződés az e rendelkezés szerinti „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésnek” minősül.

A költségekről

31 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló áruraktározási szerződés az e rendelkezés szerinti „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésnek” minősül.

Aláírások